

Kenniscentrum Wondzorg

Hoe schoon kan het worden? Reinigen en debridement

Reinier de Graaf Groep

Barbara den Boogert – Wondconsulent

Sandy Egbreghts-Uchtmann – Wondconsulent/Verpleegkundig specialist i.o.

(potentiële) belangenverstremgeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
<ul style="list-style-type: none"> • Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ... 	<ul style="list-style-type: none"> • nee • nee • nee • nee

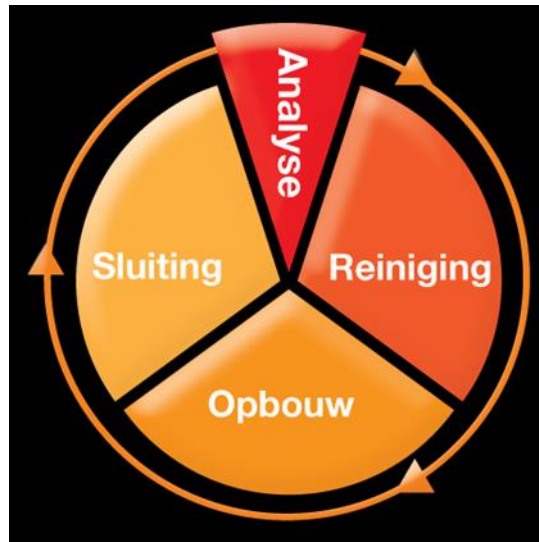
Inhoud

- Reinigen
- Debridement
- Methode van toepassing
- Uitvoeren wet- en regelgeving

Wat is reinigen?

Onder (wond)reiniging wordt verstaan; het verwijderen van zichtbaar, onzichtbaar vuil of organisch materiaal. Met als doel het verminderen van groei en verspreiding van micro organismen.

Internationale richtlijn EWMA beschrijft

Is spoelen alleen voldoende?

Kijk, voel, ruik en beoordeel de wond!

Spoelen kan een begin zijn, maar is vaak niet genoeg.

Debridement

Débridement (Frans) is het verwijderen van een beperking.

Als eerste gebruikte Henri Le Dran (1685-1770), deze medische term. In de vorm van een incisie om de drainage te bevorderen en spanning te verlichten.

Definitie

Debridement wordt beschreven als een vorm van wondbedpreparatie.

- het wondbed,
- de wondranden,
- de omliggende huid.

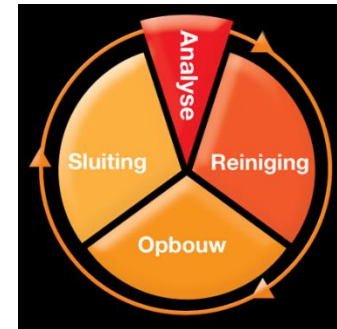

Allen van belang voor een succesvolle wondgenezing!

Debridement is een centrale stap in het behandelen van wonden.

- Allerlei wonden toepasbaar;
- Juiste diagnose van het weefsel;
- Beoordeling van het wondmilieu;
- De juiste wijze van debridement;
- Op het juiste moment.

Doel van debridement

Het wondbed; de wondgenezing bevorderen door het verwijderen van levenloos en/of besmet weefsel.

- necrotisch materiaal
- a-vitaal weefsel
- hyperkeratose
- pus
- debris
- korst
- geïnfecteerde weefsel
- slough
- haematoom
- bot sequester of andere

Doel van debridement

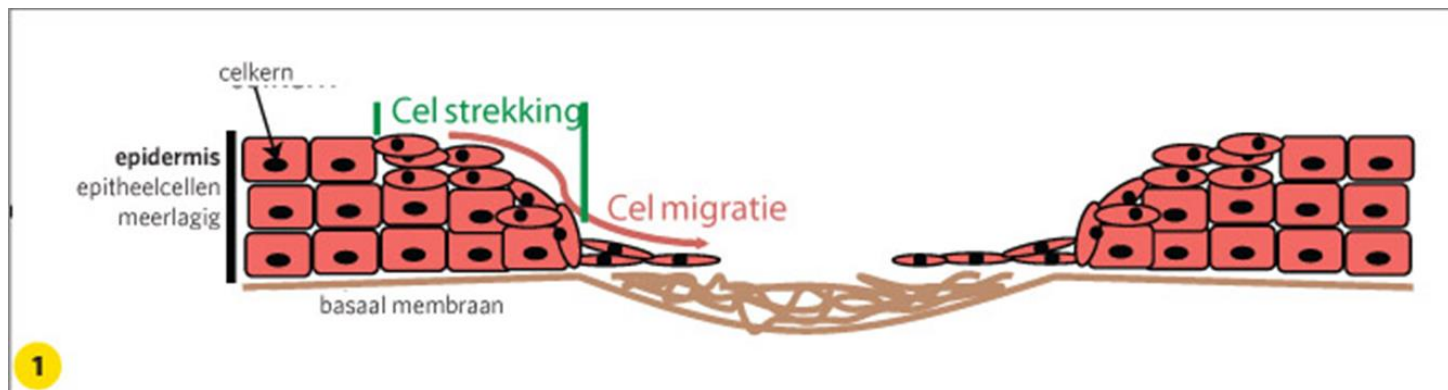
Het bestrijden van:

- geur,
- overtollig vocht,
- (risico op) infectie.

Stimuleren van de wondranden

Epithelialisatie vanuit de wondranden.

Zijn de wondranden schoon?

Epithelialisatie

Is de omliggende huid schoon genoeg?

Kijk naar de huid, beoordeel de huid.
Maar vooral verzorg de huid!

Na reiniging met vochtige gazen

Methoden van debridement

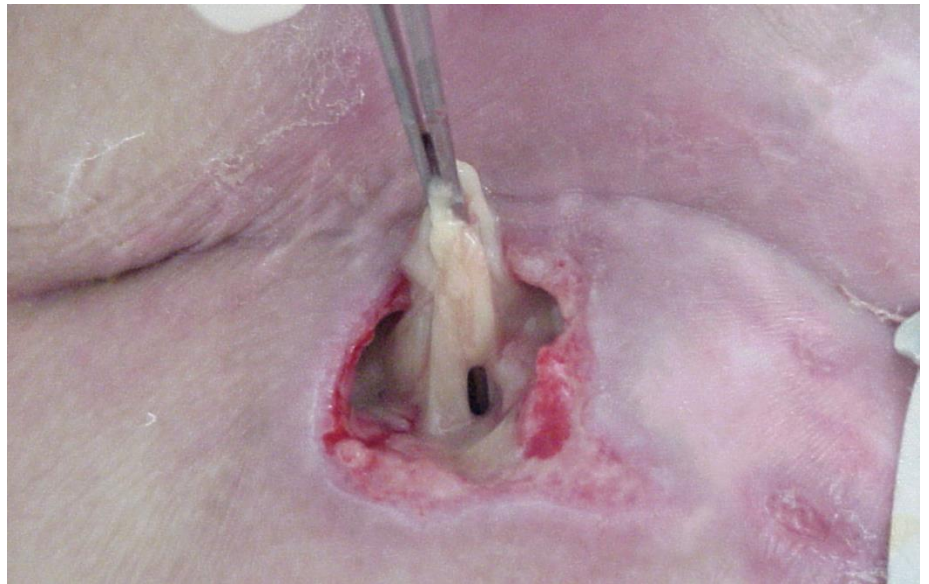
Welke methode van debridement men kiest is afhankelijk van:

- Pijn
- Patiënten beleving en ervaring
- Patiënten keuze en goedkeuring
- Leeftijd en co-morbiditeiten
- Kwaliteit van leven
- Competentie van de zorgverlener
- Beschikbare middelen
- Gemaakte afspraken
- Protocollen/Richtlijnen

- De nadruk moet liggen op alle methoden van debridement; niet alleen chirurgisch en scherp debridement.
- Om toestemming van de patiënt te verkrijgen is vooraf adequate informatie (voorlichting) nodig over debridement.
- Een actieve deelname van de patiënt is gewenst bij het maken van beslissingen over de eigen gezondheid.

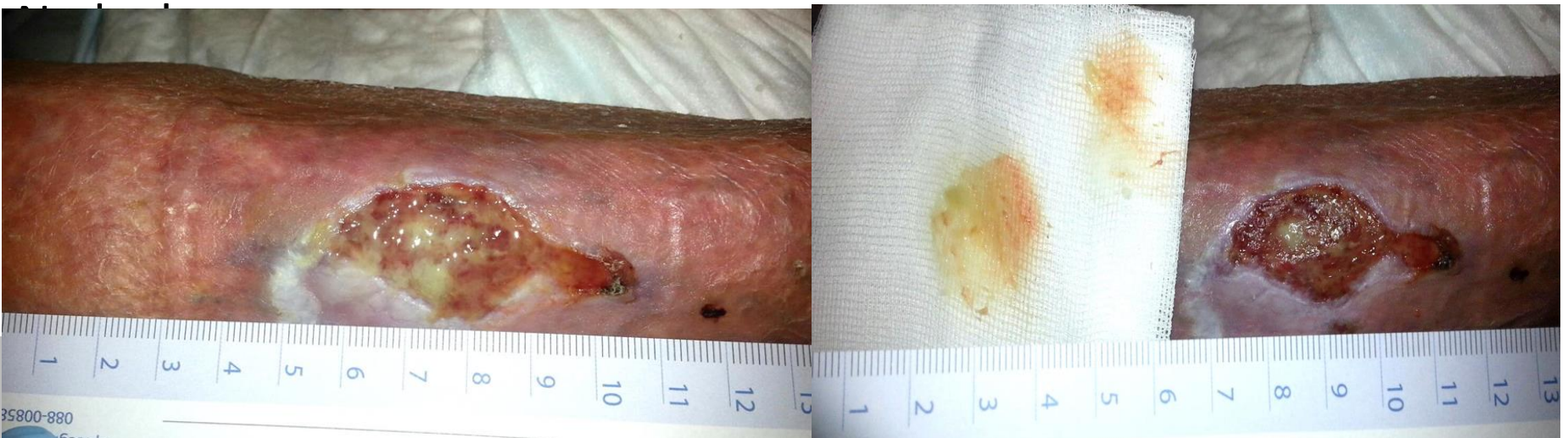
Methoden van debridement

- Mechanisch
- Autolytisch
- Enzymatische
- Biochirurgie

- Chirurgisch en scherp

Mechanisch debridement

Bij mechanisch debridement wordt gebruik gemaakt van niet-discrimiatieve krachten waarbij necrose wordt gescheiden van gezond weefsel. Hieronder valt ook de traditionele nat-droog behandeling. Waarbij natte gazen op de wond worden geplaatst, welke dan met kracht worden verwijderd indien deze droog zijn. Wondspoeling is ook een vorm van mechanisch reinigen. Ook modernere behandelingen met bijvoorbeeld de verschillende hydro-jets die op de markt zijn behoren tot het mechanisch debridement.

Monofilament fiber gaas

Het maakt het mogelijk débris en exsudaat grondig uit een wond te verwijderen, alsmede schilfers en keratoses van de omliggende huid. Reeds ingegroeid granulatieweefsel en epitheel worden ontzien.

Voordeel:

Snel, is nagenoeg pijnloos en is makkelijk in gebruik (vaardigheid)

Nadeel:

Weinig tot geen evidence

Kan enkele uren na gebruik alsnog lijden tot pijnklachten

Oppervlakkig, prijzig materiaal

Autolytisch debridement

Natuurlijk proces waarbij vochtproductie /vochtapplicatie wordt gebruikt als een natuurlijk debridement.

- Hydrogel
- Hydrocolloïd
- Schuimverbanden
- Hydrofibers
- Enzymatische hydrogel
- Spoelvloeistof met PHMB of polyhexanide

Wordt gebruikt bij necrose en/of fibrinebeslag waarbij verweking van de wondbodem leidt tot autolyse.

Voordeel: Veel bewijs en geen pijn, gezond weefsel wordt gespaard en toename van granulatie en epitheel.

Nadeel: Langdurig gebruik voor effect, verweking van de omliggende huid, frequente toepassing waardoor veel “manuren”

Enzymatisch debridement

Honing (gebruik wordt al beschreven rond 1600)

Wordt vaak gebruikt bij infecties (pseudomonas), slough en necrotisch weefsel.

Voordelen:

- Werkt ontstekingsremmend en geeft een immuunrespons.
- Kan geur neutraliserend werken

Nadelen:

- Toename van vochtproductie
- Door osmose uitdroging van necrotisch weefsel
- Pijn
- Kan een allergische reactie geven

kompres met cadexomeer-jodium en dextranomeer

Maden therapie, MDT (maggot debridement therapy), biosurgery

Lucilia Seregata (groene vlieg)

Drietal functies:

- Debridement: eten van necrotisch weefsel en wondvocht
- Anti microbieel: irrigatie van bacteriën in de wond, en het veranderen van de Ph waarde, remt de bacteriële activiteit.
- Stimuleert wondgenezing: Toename van groeifactoren en oxygenatie van het weefsel.

Indirecte debridement technieken

Negative Pressure Therapy

Meest belovende therapie van de afgelopen 20 jaar

- Macro niveau: verwijdert secretie en wondvocht, vermindert oedeem, toename van perfusie lokaal, vermindert de kans op contaminatie van buitenaf.
- Micro niveau: Verandert de vorm en de functie van de cellen in de wond, waardoor angiogenese en fibrogenese bevordert net zoals een toename van macrofagen en leukocyten
- Er kan een antisepticum aan worden toegevoegd waardoor anti bacteriële werking wordt versterkt
- Kan niet worden gebruikt bij aanwezige necrose en of ongecontroleerde infectie, of ischemie.
- Is kosteneffectief daar de patiënt thuis bij ziekenhuisopname overbodig maakt.

Chirurgisch debridement

- Werkt snel en is effectief
- Lage kosten
- Bevordert de wondgenezing
- Vermindert pijn
- Kan bij agressief debrideren leiden tot litteken vorming en een vertraagde wondgenezing door het beschadigen van gezond weefsel
- Opletten bij pezen, zenuwen en bloedvaten
- Functionele en cosmetische gebieden dienen te worden vermeden
- Scherp debridement verbeterd altijd de wondgenezing indien over debridement wordt vermeden
- Angst en pijn zijn een contra-indicatie

Filmpje

Filmpje

Standpunt V&VN Wondexpertise wet BIG

Het standpunt vanuit van V&VN Wondexpertise is dat deze voorbehouden handeling onder zeer strikte voorwaarden in de thuissituatie kan worden uitgevoerd: **De wondconsulent of VS is aantoonbaar bekwaam in het uitvoeren van deze complexe voorbehouden handeling.**

Bekwaamheid houdt in:

1. Dat zij/hij kennis heeft over o.a.; het doel, alternatieven, complicaties en wat te doen bij complicaties
2. Dat zij/hij kennis heeft over het ziektebeeld/de ziektebeelden van de patiënt en in staat is tot klinisch redeneren.
3. Dat hij/ zij de vaardigheden zoals in het protocol beschreven op adequate wijze kan uitvoeren. Hiervoor dient de handeling regelmatig uitgevoerd te worden. De wenselijke frequentie is tenminste eenmaal per week.

Doorgaan of amputeren?

MET GOEDE DEBRIDEMENT EN DE JUISTE KEUZE VAN WONDVERBAND

Is de voet behouden !

Take home message

- Spoelen alleen is niet genoeg
- Reinigen van wond en omliggende huid verbetert de wondgenezing
- Wondbed preparatie (**TIME** model)
bestaat uit vitaliteit van het wondbed, de wondranden en de omliggende huid

Dank voor de aandacht

**ZORGEN MOET
JE DOEN**

NIET MAKEN

Loesje

Postbus 1048
5801 BA Arnhem
www.loesje.nl

WCS

Kenniscentrum Wondzorg